

การพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ
กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน*
DEVELOPING LEADERSHIP COMPETENCY TO PROMOTE SMART
TOURISM: A CASE STUDY OF TOURISM COMMUNITY IN THE UPPER
CENTRAL REGION

กอบชัย เมฆดี

Kobchai Mekdee

ศศิรินทร์ ศาสตรสาร

Sasinan Sastsara

คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

พระนครศรีอยุธยา

Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology

Suvarnabhumi, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

E-mail: sasinun.s@mutsb.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ และ 3) จัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ โดยมุ่งดำเนินการภายใต้กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน เป็นกรณีศึกษาแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้นำวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 15 คน การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$) ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะผู้นำ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สมรรถนะส่วนลึก ประกอบด้วย แรงขับ คุณลักษณะ การรับรู้ตัวตน และสมรรถนะส่วนพื้นผิว ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

* Received 9 January 2023; Revised 27 January 2023; Accepted 30 January 2023

สมรรถนะผู้นำที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญสูงสุด คือ ด้านแรงขับ รองลงมา คือ ด้านทักษะและด้านความรู้ และ 3) แผนพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้นำที่เน้นกระบวนการพัฒนา การประเมิน และยกระดับสมรรถนะอย่างเป็นระบบ วิธีการพัฒนาสมรรถนะอาศัยวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ Training (การฝึกอบรม) และ Non-Training (ไม่ใช่การฝึกอบรม) และโครงการภายใต้แผนที่จะทำให้ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวได้คิดและลงมือทำ ช่วยเพิ่มพูนสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยวได้

คำสำคัญ: การพัฒนา, สมรรถนะผู้นำ, การท่องเที่ยวอัจฉริยะ, ชุมชนท่องเที่ยว, ภาคกลางตอนบน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the leadership competencies to promote smart tourism, 2) to analyze the needs for developing leadership competencies to promote smart tourism, and 3) to develop a plan for developing leadership competencies to promote smart tourism: a case study of tourism community in the upper central region. The research design was an exploratory sequential mixed-methods approach. The population for the qualitative research included tourism academics, information technology academics, and leaders of successful tourism community enterprises was 15 people. The sample for the quantitative research was 133 leaders of the OTOP tourism community in the upper central region. The qualitative research tools were In-depth interview form and the quantitative research tool was the needs assessment form. The qualitative data were analyzed using content analysis, and the quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including the mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}). The research results found that 1) the leadership competencies were divided into two parts: the hidden competency, which consisted of motives, traits, and self-image, and the visible competency, which consisted of knowledge and skills., 2) the highest the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}). of competencies was motive, followed by skills and knowledge, and 3) a plan for developing leadership competencies to promote smart tourism consisted of leadership competency development guidelines emphasizing development processes, assessment, and systematic competency enhancement. Competency development methods rely on a variety of methods or tools, divided into two main categories: Training tools and Non-Training tools and projects under the competency

development plan, that would make tourism community leaders think and act. It can help increase the competency of community tourism leaders.

Keywords: Development, Leadership Competency, Community Tourism, The Upper Central Region

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับพื้นที่หรือชุมชนท้องถิ่น และช่วยยกระดับเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวมีรูปแบบที่หลากหลาย ในปัจจุบันเริ่มมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวอัจฉริยะ (smart tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาทำให้จุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวนั้นเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว และเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Lee, P. et al, 2020) นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจได้อย่างสะดวกสามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัว รวมทั้งยังได้รับประสบการณ์เพิ่มจากการใช้เทคโนโลยีเข้ามาผนวกไว้กับการท่องเที่ยว ในมุมมองของผู้ประกอบการท่องเที่ยวนั้น ผู้ประกอบการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพื่อสร้างประสบการณ์คุณค่า และความประทับใจให้กับลูกค้า เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน (Gretzel, U. et al, 2015); (Boes, K. et al, 2015) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะนี้จึงกล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีสมรรถนะ (competency) ใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน

ด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะจำเป็นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในลักษณะการระเบิดจากข้างใน มีการคิดและลงมือทำโดยชุมชน และชุมชนได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวกลับคืน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือ ผู้นำ โดยอาจกล่าวได้ว่าผู้นำคือปัจจัยแห่งความสำเร็จที่จะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จ ผู้นำจะมีส่วนสำคัญในการสร้างความร่วมมือจากคนในชุมชนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดขึ้น และร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักรองรับและตอบสนองนักท่องเที่ยว จนทำให้การท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชน (Sawatsuk, B. et al, 2018); (Kontogeorgopoulos, N. et al, 2014); (เพชรศรี นนท์ศิริ, 2555)

ชุมชนพื้นที่เขตจังหวัดภาคกลางตอนบน (พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง) มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาที่โดดเด่น อีกทั้งยังมีพื้นที่ทางการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ชุมชนจึงได้ร่วมกันก่อตั้งเป็น

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รองรับการตลาด เยี่ยม เยือนของนักท่องเที่ยว ตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน เช่น วิสาหกิจชุมชนท่าตอมหาราช วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ชะอม วิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ตำบลบ้านฉ่ำ วิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนบางเจ้าฉ่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเมืองสาปยา เป็นต้น (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) นอกจากนี้ ชุมชนพื้นที่เขตจังหวัดภาคกลางตอนบนยังมีวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร ศิลปะประดิษฐ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรเชิงนิเวศน์ที่สามารถต่อยอดนำมาพัฒนาเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีอีกเป็นจำนวนถึง 198 แห่ง ตัวอย่างเช่น ชุมชนบ้านต้นสะตือสามต้น เกาะเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุมชนบ้านใหญ่พัฒนา จังหวัดสระบุรี ชุมชนบ้านทราย จังหวัดลพบุรี ชุมชนบ้านพิบูลทองสามัคคี จังหวัดสิงห์บุรี ชุมชนบ้านท่าไทร จังหวัดชัยนาท และชุมชนบ้านทุ่งชิง จังหวัดอ่างทอง เป็นต้น (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจทำการศึกษาพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยครอบคลุมการระบุนโยบายการสมรรถนะผู้นำ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำ รวมทั้งการแสวงหาแนวทาง วิธีการ และโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ผลงานวิจัยที่ได้จะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ชุมชนขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนในพื้นที่เขตจังหวัดภาคกลางตอนบน รวมทั้งเป็นกรณีศึกษาที่จะให้ความรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน
3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ขั้นตอนผสมวิธีเชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Mixed Method Design) พื้นที่ในการศึกษา

คือ ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และอ่างทอง

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว 5 คน นักวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5 คน และผู้นำวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ 5 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน การคัดเลือกนักวิชาการ ได้กำหนดเกณฑ์คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สอนด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี และมีผลงานวิชาการในรูปแบบของหนังสือ ตำรา ผลงานวิจัย และบทความวิชาการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยว อัจฉริยะ และเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนการคัดเลือกเลือกผู้นำวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดภาคกลางตอนบน 5 แห่ง ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอายุวัฒนะ (การท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะเกิด) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน จังหวัดลพบุรี วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมบ้านลานทอง จังหวัดสระบุรี วิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ตำบลแม่ลา จังหวัดสิงห์บุรี และวิสาหกิจชุมชนสานศิลป์บางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเหล่านี้คัดเลือกโดยพิจารณาจากเกณฑ์ของกูดวินและซานติลลี (Goodwin, H. & Santilli, R, 2009)

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ซึ่งมีจำนวน 198 คน (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561) กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทั้ง 3 ฉบับมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จำนวน 4 - 5 ข้อ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนเป็นแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 4 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ด้วยการศึกษา

จากเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี รายงานงานวิจัย บทความจากวารสาร และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้นำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว และนักวิชาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2. กลุ่มผู้นำวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure) ซึ่งแนวคำถามการสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ในขั้นตอนนี้จะได้รายการสมรรถนะผู้นำ เป็นข้อมูลเพื่อนำมาใช้พัฒนาแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้ในขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 อาศัยวิธีการเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้วยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ทำการประเมินให้เห็นช่องว่างสมรรถนะ (competency gap) หาความต้องการจำเป็นในการในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนการพัฒนาสมรรถนะ ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) อาศัยการระดมสมอง (brain storming) รวบรวมความคิดเห็นจากนักวิชาการ และผู้นำชุมชนท่องเที่ยว รวมทั้งนำผลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาประกอบกับการวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทาง วิธีการ และโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) อาศัยเทคนิคหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนแนวคิดตามข้อมูลเชิงประจักษ์ (successive approximation) 2) การวิเคราะห์เพื่อแสดงตัวอย่าง (illustrative method) และ 3) การวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มแนวคิด (domain analysis) (Neuman, W. L, 2006); (เบญจายอดดำนิน - แอ็ดติงค์ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552) มีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การปรับเปลี่ยนแนวคิดตามข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อประมวลภาพรวมของสาระสำคัญของการวิจัยที่เป็นผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง โดยเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือข้อสมมติต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนเก็บข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อมีหลักฐานจากข้อมูลที่เพิ่มขึ้นในแต่ละครั้งของการเก็บข้อมูล แนวความคิดหรือข้อสมมุติเหล่านั้นควรขยายหรือปรับเปลี่ยนไปตามข้อมูลที่มีมากขึ้น

5.2 การวิเคราะห์เพื่อแสดงตัวอย่าง เป็นวิธีการที่ได้นำข้อมูลมาแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างของทฤษฎีหรือปรากฏการณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นการฉายภาพตัวอย่างแล้ว ยังทำให้ทฤษฎีหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ หนักแน่นขึ้น

5.3 การวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มแนวคิด เพื่อใช้ในการแยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 5.3.1) กลุ่มแนวคิดพื้นฐาน หมายถึง การจัดกลุ่มความคิด แนวความคิด หรือการปฏิบัติตามแบบที่สมาชิกในชุมชนนั้นจัดกัน ผู้วิจัยจะสังเกตได้จากคำพูด คำที่เรียก และวิธีการที่ใช้ 5.3.2) กลุ่มแนวคิดเชิงทฤษฎี หมายถึง การจัดกลุ่มความคิดและการปฏิบัติตามทฤษฎี และ 5.3.3) กลุ่มผสม หมายถึง การผสมผสานแนวคิดพื้นฐานกับทฤษฎี เป็นการจัดกลุ่มความคิด แนวคิด หรือการปฏิบัติตามแบบคำพูด หรือความหมายของสมาชิกในชุมชนนั้น บวกกับความคิดของผู้วิจัยตามทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ระดับสมรรถนะผู้นำที่คาดหวัง กับระดับสมรรถนะผู้นำที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการประเมินความต้องการในการพัฒนาโดยใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการความจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) จากสูตรต่อไปนี้ (สุมิล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

โดยที่ PNI_{modified} คือ ดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการความจำเป็น

I คือ สมรรถนะผู้นำที่คาดหวัง

D คือ สมรรถนะผู้นำที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน

ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงของข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) แสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายวิธีการในเรื่องเดียวกันได้แก่ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก การศึกษาจากเอกสาร และจากแบบสอบถามในเชิงปริมาณ รวมทั้งตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการพิจารณาจากแหล่งสถานที่และบุคคลที่ต่างกันว่าจะได้ข้อมูลที่ตรงกันหรือไม่ (Creswell, J. W, 2009); (เบญญา ยอดดำเนิน - แอ็ดติจ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552); (สุภางค์ จันทวานิช, 2553) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ/เทคนิค และการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

สมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สมรรถนะส่วนลึก ประกอบด้วย แรงขับ คุณลักษณะ การรับรู้ตัวตน และสมรรถนะส่วนพื้นผิว ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สมรรถนะส่วนลึก

1.1.1 แรงขับ พบว่า ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นผู้ที่มีแรงขับในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีความคาดหวังและแรงจูงใจที่จะดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน เป็นผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่ชัดเจน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยความมุ่งมั่น ความพยายามอย่างจริงจังที่จะทำประโยชน์ต่อชุมชน เป็นผู้ที่ไม่ย่อท้อและมีวินัยที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน และพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาเผชิญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

1.1.2. คุณลักษณะ พบว่า ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทั้งทางกายภาพและคุณลักษณะภายในในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ สามารถสร้างความไว้วางใจและการยอมรับนับถือจากคนในชุมชนได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการกิจกรรม และการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ความไว้วางใจช่วยให้ผู้นำได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นอย่างดี และยังทำให้การประสานงานตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น

1.1.3. การรับรู้ตน พบว่า ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นผู้ที่มีการรับรู้และความเข้าใจที่ดีต่อทั้งตนเองและชุมชน โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่รู้จักตนเองและจุดเด่นของตนเอง รู้ว่าตนเองมีความถนัดในด้านไหน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการที่ผู้นำจะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้บรรลุผลตามที่ผู้นำและชุมชนกำหนดเป้าหมายไว้ อีกทั้งผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากทัศนคติที่ดีจะนำไปสู่ความคิดที่ดี และความคิดที่ดีก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี และเมื่อการปฏิบัติดี ผลของการปฏิบัติดีจะสามารถส่งผลให้ผู้นำบรรลุเป้าหมายไปด้วยเช่นกัน

1.2 สมรรถนะส่วนพื้นผิว

1.2.1. ความรู้ พบว่า ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดี เช่น จุดเด่น ข้อมูลทั่วไป ประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สถานที่สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น ความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญที่ผู้นำชุมชนสามารถนำมาให้พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนได้

1.2.2. ทักษะ พบว่า ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นผู้ที่มีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน โดยสังเกตได้จากการที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่สามารถทำให้แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้นได้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ สามารถสร้างโอกาสเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดที่หลากหลายมุมมองในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถประเมินความเสี่ยงในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวชุมชนได้ และสามารถสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนได้ เช่น การสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ โดยผู้ที่มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายสะท้อนให้เห็นจากการที่ได้เข้าไปมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยพิจารณาได้จากกระบวนการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เริ่มต้นจากการก่อตัวของเครือข่าย การพัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิก และการใช้ประโยชน์จากเครือข่าย

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและค้าขายมากที่สุด จำนวนอาชีพละ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยได้แสดงความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สมรรถนะส่วนลึก มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านแรงขับ พบว่า สมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$) สูงสุด คือ มีแรงจูงใจ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.13 รองลงมา คือ มีความพยายามและมีเป้าหมายชัดเจน มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.12 และสมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีวินัยที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.11

2.1.2 คุณลักษณะ พบว่า สมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.10 รองลงมา คือ มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเข้าใจและยอมรับความแตกต่าง มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.07 และมีความสามารถในการตัดสินใจและมีความน่าเชื่อถือ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.06 ตามลำดับ และสมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีจริยธรรมในการทำงานและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.03

2.1.3 การรับรู้ตน พบว่า สมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ รู้จุดอ่อนและจุดเด่นของตนเองและรู้ว่าตนเองมีความถนัดในด้านไหน มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.12 รองลงมา คือ มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.04 และสมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนและมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.03

2.2 สมรรถนะส่วนพื้นผิว มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ความรู้ พบว่า สมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.12 รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.10 และสมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.07

2.2.2 ทักษะ พบว่า สมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.15 รองลงมา คือ สามารถบริหารจัดการงบประมาณในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถประเมินความเสี่ยงในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.12 และสามารถสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ผู้ประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.10 ตามลำดับ และสมรรถนะที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ สามารถสร้างโอกาส

เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวชุมชนได้ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.07

และในภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านแรงขับ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.12 รองลงมา คือ ด้านทักษะ และด้านความรู้ มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.09

3. แผนพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ครอบคลุมแนวทาง วิธีการ และโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะดำเนินอย่างเป็นระบบ โดนเริ่มต้นจากการขึ้นตอนที่ 1 ประเมินสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ โดยการทดสอบ การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง และการให้ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อหาคำตอบว่าจะต้องพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนในแต่ละชุมชนด้านใดและอย่างไร จากนั้นตามด้วยขั้นตอนที่ 2 การออกแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ โดยกำหนดผลลัพธ์ที่มุ่งพัฒนา คือ การรับรู้ตน คุณลักษณะ แรงขับ ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับผลการประเมินความจำเป็นและการประเมินสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะในขั้นตอนที่ 1 โดยในขั้นตอนที่ 2 นี้มีการระบุวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน และดำเนินการนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะต่อไป จากนั้นถัดมาขั้นตอนที่ 3 การประเมินสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะหลังการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะตามการออกแบบในขั้นตอนที่ 2 เรียบร้อยแล้ว โดยใช้วิธีการประเมินที่สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่มุ่งพัฒนาเข้ามา ได้แก่ การทดสอบ การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง การสังเกต และการให้ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อประเมินให้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา และนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการยกระดับการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนต่อไป

3.2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนอาศัยวิธีการที่หลากหลาย โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) Training (การฝึกอบรม) ดำเนินการโดยจัดการฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน การท่องเที่ยวของชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การตลาด การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างเครือข่าย เป็นต้น 2) Non-Training (ไม่ใช้การฝึกอบรม) ประกอบด้วย 2.1) การสอนงาน

(Coaching) ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้นำชุมชนตัวอย่างเป็นผู้สอนงาน เพื่อให้ผู้นำชุมชนได้เรียนรู้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ 2.2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) ดำเนินการโดยให้ผู้นำชุมชน เรียนรู้โดยตนเองเน้นการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่ง/ช่องทางการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อ่านหนังสือ หรือศึกษาระบบงานจาก Work Instruction หรือค้นคว้าข้อมูลผ่าน Internet หรือเรียนรู้จาก E-Learning หรือสอบถามผู้รู้ 2.3) การประชุม/สัมมนา (Meeting/Seminar) ดำเนินการโดยจัดให้มีการทำกิจกรรมกลุ่ม หรือหารือเกี่ยวกับกรณีศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในการท่องเที่ยวอัจฉริยะ เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลายและกระตุ้นจิตใจให้ผู้เข้าร่วมอยากเรียนรู้และพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง และ 2.4) การดูงานนอกสถานที่ (Site Visit) ดำเนินการโดยจัดกิจกรรมดูงานชุมชนที่เป็นตัวอย่าง (Best Practice) และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดูระบบและขั้นตอนงานจากชุมชนที่เป็นตัวอย่าง เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ในชุมชนของตนเองต่อไป

3.3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการการศึกษาดูงาน Best Practice ชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาสมรรถนะส่วนลึกด้านแรงขับ ด้านคุณลักษณะ และด้านการรับรู้ตน รวมถึงสมรรถนะส่วนพื้นผิวด้านความรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้นำชุมชนได้เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จของการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่มีผลงานโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำความรู้ที่ได้รับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะในชุมชนของตนเอง ผ่านกระบวนการศึกษาดูงาน Best Practice ชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะ โดยผลการดำเนินโครงการนี้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ มุมมอง แรงบันดาลใจ และวิสัยทัศน์ในการจัดการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนเพิ่มขึ้น รวมทั้งได้มีการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ในการจัดการท่องเที่ยวอัจฉริยะในชุมชนตนเอง 2) โครงการพัฒนาทักษะประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเป็นลักษณะของโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะส่วนพื้นผิวด้านความรู้และด้านทักษะ โดยมุ่งเน้นให้ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวได้ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน เช่น จุดเด่น ข้อมูลทั่วไป ประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สถานที่สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น การท่องเที่ยวของชุมชน การท่องเที่ยวของชุมชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนของตนเอง โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ (social media) ต่าง ๆ เช่น facebook twitter Instagram และอื่น ๆ มาเป็นช่องทางหลักในการประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวของชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลายมากขึ้น รวมถึงนำมาใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนากลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ โดยผลการดำเนินโครงการนี้ผู้นำชุมชนมีระดับความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น และ 3) โครงการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ชุมชนท่องเที่ยว

ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน เพื่อพัฒนาสมรรถนะส่วนพื้นผิวด้านความรู้และด้านทักษะ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้และการดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนระหว่างชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนและเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ในการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนนี้จะทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยวที่เข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกได้สอนแนะ ปรัชษาหรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน ถือเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (learning by doing) เครือข่ายจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ผู้เข้าร่วมจะได้ลงมือปฏิบัติผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะงานกิจกรรม (event) ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การถ่ายทอดสนกการจัดเทศกาลหรือประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน การจัดไกด์นำเที่ยวออนไลน์ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวได้คิดและลงมือทำ ช่วยเพิ่มพูนสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยวได้ โดยผลการดำเนินโครงการนี้ทำให้จำนวนชุมชน ผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพิ่มมากขึ้นและเกิดกิจกรรมที่ได้ดำเนินการร่วมกันระหว่างเครือข่ายมากขึ้น รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการร่วมกันของเครือข่ายบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะควรเป็นผู้ที่มีแรงขับและคุณลักษณะทั้งทางกายภาพและคุณลักษณะภายในในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งควรเป็นผู้ที่มีการรับรู้และความเข้าใจที่ดีต่อทั้งตนเองและชุมชน ซึ่งเป็นสมรรถนะในส่วนที่อยู่ระดับลึกหรือส่วนที่อยู่ใต้น้ำตามแนวคิดภูเขาน้ำแข็งของ Spencer, L. M., & Spencer, S. M. ได้กล่าวถึง สมรรถนะทั้งสามสมรรถนะนี้มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของสมาชิกในชุมชน และมีความเชื่อมโยงไปยังความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน (Spencer, L. M., & Spencer, S. M., 1993) สมรรถนะเหล่านี้จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดวิสัยทัศน์ร่วมและเป็นแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ให้กับสมาชิกในชุมชน การมีอิทธิพลทางความคิด การจูงใจ และสร้างแรงบันดาลใจของผู้นำส่งผลให้สมาชิกในชุมชนเกิดอารมณ์เชิงบวก มีความไว้วางใจและเกิดเป็นพลังศรัทธา สมาชิกมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเหมือนอย่างผู้นำ รวมทั้งมีความคิดมีวิสัยทัศน์ร่วม และแสดงพฤติกรรม

ที่นอกเหนือหน้าที่ (discrete behavior) พร้อมทั้งจะดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาร่วมกับตัวผู้นำอย่างเต็มที่ สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มีความผูกพันต่อการดำเนินการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน ประสบความสำเร็จ ดังที่ (Bass, B. M. ได้กล่าวไว้ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมักจะเปลี่ยนแปลงผู้ตามและการทำงานของผู้ตามไปในทิศทางที่สอดคล้องกันกับวิสัยทัศน์ของตัวผู้นำ (Bass, B. M, 1985) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zhu, W. et al. ที่พบว่า อิทธิพลของภาวะผู้นำซึ่งเกิดจากวิสัยทัศน์ที่ทรงพลังจะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม ทำให้ผู้ตามมีความผูกพัน และมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดขึ้น พร้อมจะทำงานอย่างเต็มที่จนสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร (Zhu, W. et al, 2005) รวมทั้งสอดคล้องกับผลงานของเฮฟเวนและโจนส์ Haven-Tang, C. & Jones, E. ที่กล่าวว่า การที่จะดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำจำเป็นต้องมีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้และต้องผูกพันในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะดังกล่าวนี้จะส่งต่อลงมาสู่ผู้ตาม เป็นการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงผู้ตามไปในตัว การพัฒนาผู้นำตามตัวแบบนี้จึงเป็นการเพิ่มศักยภาพของตัวผู้นำและพัฒนาตัวผู้ตามให้สามารถกลายเป็นผู้นำได้โดยผ่านการทำงานร่วมกัน (Haven-Tang, C. & Jones, E, 2012)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะกรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน กล่าวคือ สามารถนำสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาใช้เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนและการกระจายและรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชน รวมทั้งควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนได้ มีความเข้าใจในสิ่งที่จะต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน สามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์บริการการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน สามารถสร้างการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยวโดยใช้การตลาดแบบปากต่อปาก ซึ่งเป็นไปในการทำงานเดียวกันกับผลการวิจัยของ ข้าวขวัญ คุณวุฒิ และอารีย์ นัยพินิจ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และภาคภูมิ ภัควิภาส คือ ต้องวิเคราะห์แนวโน้มตลาดท่องเที่ยวได้อย่างแม่นยำพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้ ดึงดูด และสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว (ข้าวขวัญ คุณวุฒิ และอารีย์ นัยพินิจ, 2560); (รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และภาคภูมิ ภัควิภาส, 2558)

3. แผนพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ครอบคลุมแนวทาง วิธีการ และโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวอัจฉริยะควรเป็นผู้ที่มีทักษะในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นรายการสมรรถนะในการสร้างเครือข่ายที่สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการสร้างเครือข่าย ดังผลการวิจัยของ เดือนเพ็ญ คำพวง และคณะ พบว่า หลักการสร้างเครือข่ายนั้นควรเริ่มต้นจากการสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นของการมีเครือข่าย ให้สมาชิกหรือผู้ปฏิบัติงานเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเป็นเครือข่าย ต่อมาคือการติดต่อกับภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ หากดูรวมเพื่อที่จะได้ทำงานร่วมกันได้ ส่วนขั้นถัดมาคือการสร้างความผูกพันร่วมกันระหว่างสมาชิกเครือข่าย แต่สมาชิกยังคงมีอิสระในการทำงาน หรืออาจจะรวมกันโดยมีคณะกรรมการร่วมกันดำเนินงาน โดยมีการเสริมความรู้ที่จำเป็นให้กับสมาชิกร่วมด้วย เมื่อมีความผูกพันแล้วก็ต้องรักษาความสัมพันธ์ไว้ ซึ่งขั้นตอนนี้ต้องมีการวางข้อตกลงกันทั้งในเรื่องการบริหารวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กิจกรรมการทำงาน สิทธิและบทบาทหน้าที่ ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม ความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การขยายกิจกรรมระหว่างเครือข่ายให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของเครือข่าย

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถทำให้คุณลักษณะของผู้นำตรงกับความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนโดยผ่านการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยาย กรณีศึกษา การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ การมอบหมายงาน การเรียนรู้จากแบบอย่าง และการศึกษาดูงาน ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ มีโอกาสในการแก้ปัญหา และได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว วิธีการที่หลากหลายนี้จะเสริมกันช่วยเพิ่มพูนสมรรถนะผู้นำได้อย่างดีเยี่ยม (เดือนเพ็ญ คำพวง และคณะ, 2559)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย การพัฒนาสมรรถนะส่วนลึก คือ แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลแสดงออกซึ่งพฤติกรรม เป็นส่วนที่อยู่ภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย การรับรู้ต้น คุณลักษณะ และแรงขับ โดยองค์ประกอบเหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้โดยการอบรม การกล่อมเกลา และการเสริมสร้างประสบการณ์ และสมรรถนะส่วนพื้นผิว คือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่บุคคลแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ และ

ทักษะ ส่วนนี้สามารถพัฒนาได้ง่ายกว่า เช่น การฝึกอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ กรณีชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า สมรรถนะด้านที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านแรงขับ รองลงมา คือ ด้านทักษะ และด้านความรู้ตามลำดับ ซึ่งสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้นสามารถพัฒนาได้ด้วยแนวทาง วิธีการ และโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้นำส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนที่หลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น การฝึกอบรม (Training) การประชุม (Meeting)/การสัมมนา (Seminar) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Site Visit) การสอนงาน (Coaching) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) โดยสามารถพิจารณาเลือกใช้ตามสมรรถนะที่ต้องการจะพัฒนา หรือสามารถเลือกใช้แบบผสมผสานตามความเหมาะสม จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ 1) การพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนสามารถควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างทั้งแรงขับ คุณลักษณะ การรับรู้ตัว ความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยให้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ โดยความรู้และทักษะควรมุ่งเน้นประกอบ การประชาสัมพันธ์ การตลาดสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น 2) ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะร่วมกับธุรกิจนำเที่ยวและชุมชนข้างเคียงในการสร้างความร่วมมือพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะร่วมกัน เช่น การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม (event) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นต้น 3) ชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนควรสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา เพื่อการสนับสนุนด้านงบประมาณและการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่มีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต คือ ควรทำการวิจัยแบบกรณีศึกษา (case study research) โดยเลือกเฉพาะเจาะจงชุมชนใดชุมชนหนึ่งมาทำการศึกษาวิจัย เพื่อดำเนินการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ เนื่องจากแต่ละชุมชนมีลักษณะของสมาชิกในชุมชน สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และอื่น ๆ ที่แตกต่างกันไป ซึ่งวิจัยแบบกรณีศึกษาจะช่วยให้การพัฒนาสมรรถนะผู้นำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะของชุมชนแต่ละแห่งมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2561). คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. เรียกใช้เมื่อ 3 กรกฎาคม 2565 จาก http://oic.go.th/FILEWEB/CABIN_FOCENTER3/DRAWER051/GENERAL/DATA0000/00000042.PDF
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). รายชื่อวิสาหกิจชุมชน /เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน. เรียกใช้เมื่อ 3 กรกฎาคม 2565 จาก <http://smce.doae.go.th/productcategory/SmceCategory.php>
- ข้าวขวัญ คุณวุฒิ และอารีย์ นัยพินิจ. (2560). ชัดความสามารถทางการแข่งขันด้านการตลาดการท่องเที่ยวของนครชัยบุรินทร์. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มข, 10(1), 199-219.
- เดือนเพ็ญ คำพวง และคณะ. (2559). กระบวนการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 12(10), 65-90.
- เบญจา ยอดคำเนิน - แอ้ตติภจ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย. กรุงเทพมหานคร: ซีโน พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย).
- เพชรศรี นนทศิริ. (2555). รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 8(2), 47-65.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และภาคภูมิ ภัควิภาส. (2558). การตลาดสำหรับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวจีน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 8(2), 62-72.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bass, B. M. (1985). Leadership and performance beyond expectations. New York: The Free Press.
- Boes, K. et al. (2015). Conceptualising smart tourism destination dimensions. In I. Tussyadiah & A. Inversini (eds.), Information and communication technologies in tourism (pp. 391-403). London: Springer International Publishing.

- Creswell, J. W. (2009). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods Approaches (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Goodwin, H. & Santilli, R. (2009). Community-based tourism: A success. Retrieved July 3, 2022, from <http://www.andamandiscoveries.com/press/press-harold-goodwin.pdf>
- Gretzel, U. et al. (2015). Smart tourism: Foundations and developments. Electron Markets. 25(September), 179-188.
- Haven- Tang, C. & Jones, E. (2012). Local leadership for rural tourism development: A case study of Adventa, Monmouthshire, UK. Tourism Management Perspectives, 4(October), 28-35.
- Kontogeorgopoulos, N. et al. (2014). Success factors in community - based tourism in Thailand: The role of luck, external support, and local leadership. Tourism Planning & Development, 11(1), 106-24.
- Lee, P. et al. (2020). Smart tourism city: Development and transformations. Sustainability, 12(10), 3958.
- Neuman, W. L. (2006). Social research method: Qualitative and quantitative approaches (6th ed.). Boston: Pearson International Edition.
- Sawatsuk, B. et al. (2018). Factors determining the sustainable success of community-based tourism: Evidence of good corporate governance of Mae Kam Pong homestay, Thailand. International Journal of Business and Economic Affairs (IJBEA), 3(1), 13-20.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). Competence at work: Models for superior performance. New York: John Wiley & Sons.
- Zhu, W. et al. (2005). CEO transformational leadership and organizational outcomes: The mediating role of human- capital- enhancing human resource management. The Leadership Quarterly, 16(1), 39-52.